

Акционти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. "Розова долина" 100, офис 8 (срещу Митница)

ИНЖЕНЕРНИЯТ СЪСТАВ НА „АРСЕНАЛ“ СЕ УВЕЛИЧИ С ОЩЕ 16 СПЕЦИАЛИСТИ

Най-новото попълнение в инженерния състав на „Арсенал“ са 16 млади мъже | филиал Пловдив. При тази форма на обучение лекциите се водеха на терито-

ботка консултанти са водещи инженери – конструктори и технологи от „Арсе-

и жени, успешно завършили 4-годишното си обучение в Технически университет - София, филиал Пловдив. Те защитиха дипломните си работи през юли 2021 г. С това придобиват образователно-квалификационна степен „бакалавър“ по специалността „Машиностроение и уредостроение“, модул „Оръжейно и боеприпасно производство“. Новото попълнение в инженерния потенциал на „Арсенал“ е от първия и единствен към момента випуск с изнесено обучение към ТУ-София,

рията на предприятието от преподаватели във висшето учебно заведение. Студентите имаха специално оборудвана учебна зала и възможността да работят и учат едновременно, като прилагат теоретичните си знания на практика в производствените структури на завода. Тази форма на обучение започна през 2017 година и през 2021-ва вечер са налице първите успешно завършили своето висше образование. При определяне на дипломните задания и тяхната разра-

нал", а темите са съобразени със спецификата на съответните производства. Светослава Райчева, Величка Сотирова, Марин Василев, Десислава Барабонкова-Петкова, Диан Баев, Рени Хаджиева, Янко Николов, Мария Върбанова, Радина Турлакова, Даниел Неделчев и Вания Николова защитиха дипломните си работи пред комисия с председател доц. д-р инж. Христиан Панайотов, декан на факултет „Машиностроение и уредостроене“ в ТУ-София, филиал Пловдив.

див. Членове на комисията бяха доц. д-р инж. Валентин Бачев, доц. д-р инж. Милчо Ташев, доц. д-р Тони Михова – от университета, инж. Владимир Чучумиев и инж. Николай Куцаров – от „Арсенал“ АД. От всички явили се на защитата осем получиха отлични оценки. Дипломните си работи в университета в Пловдив защитиха още петима арсанци – Елисавета Пондева, Евгени Василев, Георги Димитров, Мирослава Енева и Веселин Стоянов, двама от които с отлични оценки.

които са участвали в подготвката ви". Да се развиват и винаги да вървят напред по своя професионален път им покела и инж. Владимир Чучумищев, ръководител-направление „Образование и квалификация“ в предприятието.

има 147 студенти, от които 92-ма са арсеналци. От дипломиралите се през 2020 година 70 колежани 20 са кадри на „Арсенал“. А от записалите се 48 души да продължат с магистратура, 15 са арсеналци.

Юлия Младенова

| МОТИВИРАЙТЕ

своите служители, клиенти и партньори

Идънред България

[Card](#)

Edenred

 Edenred Тел: +359 2 974 0220

[Card](#)

ПАМЕТНИКЪТ НА СВОБОДАТА – ОБСЛЕДВАН ДО МИЛИМЕТЪР

Добри новини предстоят за Паметника на Свободата на върхът Свети Никола, каза за в. „Трибуна Арсенал“ директорът на На-

ството на музея в последните години подготвя ремонтните дейности нормативно и организационно. Музеят

Обследване на Паметника на Свободата — архив д-р Чавдар Ангелов

ционален парк-музей „Шипка-Бузлуджа“ д-р Чавдар Ангелов. Паметникът на Шипка, както е известен този любим за всички българи символ на Освобождението, в последните месеци се обследва подробно с цел изгответие на пълната картина на състоянието на неговата фасада, която да послужи като база данни за бъдещата му реставрация и консервация, за да се заличат негативните влияния на времето върху неговия автентичен вид.

Реставрацията и консервацията, които са крайна цел на предприетите действия

от ръководството на музея, стопаниращ Паметника на Свободата, са специализирани дейности, които не могат да бъдат определени като обикновен ремонт, поясни д-р Ангелов. Пред самото ремонтиране е нужно извършването на поредица от дей-

вече има Акт за собственост на паметника и негов Технически паспорт, с каквито базови документи, оказва се, до този момент националният обект не е разполагал. Без тях всяка ремонтна дейност са незаконни и на практика – невъзможни, стана ясно още от думите на д-р Ангелов.

Последният цялостен про-

ект, по който паметникът е

бил ремонтиран, е от края

на 70-те години на 20-и век

и е частично изпълнен към

1982 г.

Паметникът е открит официално на 26-и август 1934 г.

в навечерието на честването на годишнината от славната Шипченска епопея, но е завършен още през 1930 г., при началото на строителството през 1926 г. Проектът е на скулптора Александър Андреев и арх. Атанас Донков, работили съвместно с художника Кирил Шиваров. Негова е бронзовата фигура на лъва, ремонтирана минала година, а на времето – отлята в Държавната военна фабрика, дн. „Арсенал“ АД.

От няколко месеца на Паметника на Свободата е издигнат скеле, на което работят хората, анжирани със сегашното фотограметрично заснемане. Следва изработването на проект, по който да се извърши бъдещата реставрация и консервация. Предвиден е и

постоянен авторски надзор, който да следи за точното изпълнение на проектиранията дейности. Обществената поръчка е на стойност 168 хил. лв., нужни за трите дейности по обследването, проектирането и авторски надзор, поясни д-р Ангелов. Той работи по набавянето на цялата документация, нужна за реставрация и консервацията, от четири години насам. Договорът за обследването на фасадата на паметника и разработването на проект за реставрация и консервация е сключен през сегашната 2021 г. При добро развитие на обстоятелствата, при осигурено от държавата финансиране, както е към момента, и съобразено със сложните метеорологични условия,

обозримите срокове за ремонта на Шипченския паметник е не по-рано от 2023 г.

След изгответянето на проекта в рамките на текущата към момента обществена поръчка следва нова процедура по Закона за обществените поръчки, този път – за самата реставрация и консервация, за което са нужни още финансови средства. Проектът се очаква да бъде готов през следващата година, уточни още д-р Ангелов.

Обследването, което сега приключва, дава пълен цифров модел на състоянието на фасадата. След старта на работата през месец май работата започва последователно с източната и южната фасада, северната и западната. Гарантирано на безопасността на посетителите на Паметника на Свободата е

причината за част от времето на обследването паметникът да бъде затворен. „С оглед огромната интерес към паметника и неговото значение за

цюка, предвид прокарването на осветление и вентилация в миналото. С възможностите на съвременните технологии в следващите години се надява-

1930 — архив на Петя Големанова

България, ние внимателно следваме всички законови стъпки на всяка процедура и сме в готовност през 2021 г. да имаме вече съгласуван проект. Всички дейности, които сме предприели, зависят изключително много от метеорологичните условия – на практика времето на върха дава възможност за реална работа навън не по-вече от 4 месеца годишно“, обясни още директорът на НПМ „Шипка-Бузлуджа“. Той има ясното намерение, при извършването на ремонтните дейности, по възможност

да се постигне първоначалният автентичен вид на паметника и в неговата вътрешна част,

където каменните стени към момента са закрити с обли-

ме да направим модерни системи на вентилация и осветление и да решим основния проблем – проникването на влага, така че да можем да постигнем една нова визия, като покажем нова експозиция във вече реставрирана и консервирана паметник, каза още за „Трибуна Арсенал“ д-р Чавдар Ангелов.

В НПМ „Шипка-Бузлуджа“ към момента работят 23-ма музейни специалисти и работници, заедно с администрацията. Те се грижат, освен за Паметника на Свободата, за общо 27 паметника на територията на парка, които обхваща повече от 7 хил. дка площ между стапланинските върхове Свети Никола и Бузлуджа. Повечето от тях са по Шипченския проход и са свързани с Руско-турската Освободителна война от 1877-1878 г.

Диана Рамналиева

ЕНИНА ПОСРЕЩНАЛА ИЛАРИОН МАКАРИОПОЛСКИ

Вероятно много малка част от днешните местни казанльшки жители, включително и енинци, знаят, че през 1872 година на родното село на Архимандрит Онуфрий Попович (Хилендарски) посрещнало една височайша фигура в българската история – Иларион Макариополски.

В края на същата година той бил назначен за глава на най-голямата българска епархия – Търновската, към която спадало и казанльшкото село в подножието на Стара планина. От селата в околните тази известна личност минала само през Енина и Крън.

От документалното наследство, останало от въпросния период, научаваме, че цялото местно население се събрало на Шипченската могила, за да посрещне главата на Търновската епархия. Учителят Георги Маджаров произнесъл възторжено слово, с което го приветстввал.

Около църквата „Св. Георги“ се оформило огромно шествие и мнозина оставали извън храма. Там поп Никола Ив. Нонов и гостът на селото отслужили литургия.

На следващата сутрин, след службата, гостът заминал за Казанлик. Покъсно, когато пристигнал в Цариград, изпратил благодарствена телеграма до енинци – такава не били получавали дори жителите на Стара Загора!

Историческият факт е, че в края на 1872 година, след учредяването на Българската екзархия и избирането на видинския митрополит Антон I за екзарх, село Енина било посетено от най-видния борец за независима българска църква от съсловието на духовниците – Стоян Стоянов Михайловски (Иларион Макариополски).

Посещение, което е довод за гордост и днес. Затъщо историческата памет

най-добре може да ни съхрани като национална общност.

Атанас Янев

Използвана е книгата „Миналото на село Енина“ на Петко Китилов

Реставрация на лъва на Паметника на Свободата

ности, една от които е именно настоящото обследване, което се прави буквално сантиметър по сантиметър и дава пълни технически данни за състоянието на всички камък и всяка фигура от фасадата на паметника. За да се стигне до самото обследване, като етап от работата по върхъта на изцяло автентичния вид на каменната му снага, ръковод-

„АРСЕНАЛ“: ИСТОРИЯТА

НА НАЙ-ГОЛЯМОТО МАШИНОСТРОИТЕЛНО ПРЕДПРИЯТИЕ В БЪЛГАРИЯ

Генерал Иван Вълков –
министр на войната от
1923 г. до 1929 г.

1924

През месец март 1924 г. правителствена комисия, водена от ген. Иван Вълков – тогавашен министър на войната, роден в Казанлък, определя района за строителството на новата военна фабрика. Той достатъчно добре аргументира своето предложение за преместването на фабриката от София в покрайнините на Казанлък. Мястото е стратегическо, с естествен природен заслон между Стара планина и Средна гора, почти в центъра на страната, с възможности за комуникации към всички посоки и със свободна работна сила. С Указ №1 на цар Борис III,

със Закон, приет от ХХI-то Обикновено народно събрание, през месец май същата година започва усилена строителна дейност по изграждане на бъдещата Държавна военна фабрика. Законът определя на фабриката основно назначение – „да фабрикува и поправя всички военни материали, необходими на армията, полицията, пограничната стража и други охранителни органи в държавата, както и изпитанията на нови образци.“ Създаването на Държавна военна фабрика в Казанлък значително допринася за бързото социално-икономическо развитие и културния живот на града.

Указ №1 на цар Борис III за
създаване на Държавната
военна фабрика в Казанлък

Първата снарядна работилница в
Държавната военна фабрика

Снарядната работилница през 2021 г.

Освен произвежданите в Софийския артилерийски арсенал пушки, пистолети, патрони, в Казанлък за първи път се произвеждат капсули, противогази (1927-29 г.), нитроглицеринови и пирокси-

линови оръжейни артилерийски барути (1936-42 г.), течности за бойни спирачи и връщащи на оръдията, модернизира се производството на артилерийски снаряди.

Първата леярна работилница в Държавната военна фабрика

Продължава в брой 261

„ПОДКРЕПА“ В „АРСЕНАЛ“ ПРОВЕДЕ ОБУЧЕНИЕ ЗА АДАПТИВНОСТТА НА ЗАЕТИТЕ ХОРА

Синдикалната федерация на машиностроителите и металоработниците на КТ „Подкрепа“, със съдействие-

принципите на солидарността и отстоява правата на работещите.

Обучението, което се про-

на заетите лица и предприятията към променящите се икономически условия".

Проектът се реализира в общо десет икономически сфери. Кръглата маса бе организирана от СФММ на КТ „Подкрепа“, а участие в нея взеха работници и служители от синдикални организации и представители на работодателите от предприятията от икономическа сфера „Металообработване“ от Казанлък, Сопот, Сливен, Лясковец. Модератор на срещата беше председателят на СФММ на КТ „Подкрепа“ Стефка Примова.

Основната задача на кръглата маса бе представяне на

„Зелен модел“ за работната среда и социалното сътрудничество в сфера „Металообработване“

„Зелен модел“ за работната среда и социалното сътрудничество е съвкупност от поставени цели и описание на оптималното състояние на основните параметри на работната среда и социалното сътрудничество. При разработването на модела са използвани резултатите и анализите от проведеното национално представително изследване сред работниците и служителите и сред работодателите в предприятията от икономическа сфера „Металообработване“.

Резултатите показват, че физическите параметри на работната среда в металообрабатващите предприятия са в оптимални граници.

то на Фирмената синдикална организация на „Подкрепа“ в „Арсенал“, проведе обучение на работници и служители по проект „Подкрепа за повишаване адаптивността на заетите лица и предприятията към променящите се икономически условия“.

Обучението съвпадна и с 31-ия рожден ден на арсеналската синдикална организация на „Подкрепа“

На 12 юли 1990 година в клуб „Петко Манолов“ в Казанлък се събират 25 души, които учредяват заводската структура на „Подкрепа“. Пет дни по-късно, на 17 юли 1990 година, се провежда учредителна делегатска конференция за обединяване на всички новоучредени секции по заводи в „Арсенал“ – общо 9. Така от 1990-а до днес ФСО на КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“, преминала през много изпитания и утвърдила своя авторитет като достоен социален партньор, прилага

веде на 16 юли в предприятието, обхвата членовете на синдиката. То бе свързано с темата „Стандарт за социално сътрудничество и иновативни инструменти за неговото прилагане“. Разгледани бяха Процедура за водене на преговори и сключване на колективни трудови договори на равнище отрасъл и бранш, и предприятие, Етичен кодекс на социалното сътрудничество, Система за измеримост на ефективността на социалното сътрудничество, Зелена карта за социално сътрудничество, възможности за подобряване на работната среда и социалното сътрудничество и други.

Ден по-рано, на 15 юли 2021 г., в Казанлък се провежда

Кръгла маса за икономическа сфера „Металообработване“

по проект „Подкрепа за повишаване адаптивността

на 100 % от работодателите и 93,9 % от работниците и служителите са посочили, че през последните 12 месеца не се е случвало да има забавление на изплащането на трудовите възнаграждения.

Работниците и служителите определят размера на трудовите възнаграждения и социалните придобивки като основен фактор за оставане на работа в предприятията от металообработването. Това с особена сила се отнася за младите работници и служители, които, наред с трудовите възнаграждения и социалните придобивки, поставят и възможностите за професионално израстване.

Резултатите показват, че в предприятията има много добър социален диалог

Акцент в „Зеления модел“ и в направлениято по време на кръглата маса обсъждана беше кадровата политика в предприятията. Основните въпроси от висока значимост за предприятията от металообработването са липсата на работници и служители за основни професии от икономическа сфера „Металообработване“, как синдикалните организации и работодателите могат да допринесат за преодоляване на съществуващи дефицити от работ-

на сила, привличане и задържане на млади хора в металообработването и др.

В хода на кръглата маса синдикалистите от КТ „Подкрепа“ посочват, че за разрешаването на тези въпроси са необходими промяна и нови подходи в образователната система, както и взаимодействие на учебните заведения с предприятията. (Бел. ред. – Пример за такова взаимодействие е „Арсенал“, който от самото начало на дулното обучение си партнира активно с ПГ „Иван Хаджинов“ в сферата на средното образование и подготвя свои кадри с висше образование в ТУ „София“, филиал Пловдив, и Технически колеж „Казанлък“ по Студентската програма на предприятието). Според изразените мнения на кръглата маса трябва да се направи сериозен анализ за необходимостта от обучение за дефицитни професии и да се търси синхрон между професиите, които се изучават, и търсениято на пазара на труда. Наложително е по-отговорно отношение на държавните и образователните институции относно кадрите за металообработване. Коментирани са и съвместни действия на синдикалните организации и работодателите по въпроси, свързани с професионалното обучение и привличането на млади работници и служители.

По материали на СФММ на КТ „Подкрепа“

АРСЕНАЛЕЦЪТ МАЛЧО ИВАНОВ РАЗКАЗВА КАК СА СТРОИЛИ ДИМИТРОВГРАД

За начало на организираното бригадирско движение се приема 5 август 1946 г., когато 2075 бригадири започват прокопаването на първокласен шосеен път през прохода Хан-Инбоаз, получил името Проход на Република. За настаняване на бригадирите е изграден лагер за 2000 души. На 2 септември 1947 г. започва изграждането на Димитровград, понякога наричан „младият град на социализма“. Градът е построен от 50 000 бригадири, които пристигат от 963 български градове и села. Част от тях стават жители на новия град. От 1948 до 1950 г. те работят в самостоятелна бригада, наречена „Млада гвардия“. Техният девиз е: „Ние изграждаме града, градът изгражда нас!“.

Един от тези строители на Димитровград е дългогодишният арсеналски кадър Малчо Иванов. Заклет арсеналец, активен спортен деятел, ветеран със сърце и душа на юноша. През 1949 година, едва 16-годишен, става бригадир в Националната младежка бригада „Млада гвардия“ в Димитровград с командир Пенcho

Кубадински. Малчо Иванов е сътрудник на в. „Заводска трибуна“, чийто наследник е в. „Трибуна Арсенал“, от 1951 г. Той е първият и последният останал сътрудник на вестника от началото на неговото издаване досега – цели 70 години. Написана и първото стихче, посветено на заводския вестник, със заглавие „Случи се през септември“, както и стихотворението „Редакция любима“. Един изключителен човек, който на 8 юли на върши достолепните 88 години...

Очаквайте живите и ярки спомени на Малчо Иванов в следващия брой на в. „Трибуна Арсенал“.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПОТРЕБИТЕЛСКИ ЦЕНТЪР С ПРИЕМНИ В КАЗАНЛЪК И ПАВЕЛ БАНИ

Експерти на Европейски потребителски център, който функционира към Комисията за защита на потребителите, ще отворят еднодневни приемни в Казанлък на 28 юли 2021 г., сряда, и в Павел баня на 29 юли 2021 г., четвъртък.

Информационните събития са организирани по инициатива на общината Казанлък Гинка Щерева.

Целта е гражданите и гостите на двете селища не само да получат информация за правата си, когато пътуват зад граница или пазаруват от търговец в друга държава от Европейския съюз, но и да подадат своята жалба при необходимост.

Експертите на ЕПЦ могат да помогнат при проблеми със закъснели или отменени полети, при забавени или непристигнали онлайн поръчки, както и с информация и съвети как да не се стигне до подобни затруднения.

Информационният щанд в Казанлък ще бъде открит от председателя на Комисията за защита на потребителите Димитър Маргаритов на 28 юли от 16,30 ч. на площад „Севтополис“ и ще

функционира до 18.30 ч.

„Подобни инициативи ни помагат да опознаваме по-добре проблемите, с които се сблъскват потребителите в различните региони на страната, а това означава и да можем да помогнем по-добре на хората, които имат необходимост от нашата защита“, казва Димитър Маргаритов.

В Павел баня щандът ще бъде отворен на 29 юли от 16,30 ч. до 18.30 ч. на централния площад „Освобождение“ /преди Търговския център/.

В. „Трибуна Арсенал“

Елена Замбакова:

ВСИЧКО СТАВА С ХОРА

Има хора, на които от пръв поглед им личи, че разпределят всяка минута от дните си във вещи и с разум. Организирани хора. Които не си губят времето. Точно такъв човек откривам веднага у Елена Замбакова, добре позната в казанлъшката оръжейница покрай много от отхвърлената работа не е един, а на два фирмени фронта. И двата са на полето на организацията. Замбакова е Организатор производство в Завод 1. Хилядите работници и служители на „Арсенал“ обаче я знаят като председател на Комисията по младежта и спорта към КНСБ, тоест, организатор на спортната синдикална дейност. Дейност, не само мащабна, но и на добро ниво. Разговаряме с Елена след завръщането ѝ от почивката в Несебър в хотел „Арсенал“ – най-хубавият подарък, според нея, който ръководството прави за хората във фирмата. Там е уютно, спокойно, чисто, приветлив персонал, перфектна организация!

„Спорът и животът при мен се преплитат“, казва Елена Замбакова, една от дамите във фирмения Алея на славата.

Елена Замбакова преплиза работата със спорта вече над 40 години в „Арсенал“. В тая сплитка се завързват и семейните дела. Цялото семейство са арсеналци по наследство. На работата си тук гледат като на работа за своето – отговорно и със сърце. Организаторът производство в

завинаги променя професионалния профил на Елена: след страхотната организация на голям спортен празник, качествата ѝ са забелязани от покойния Нейко Михалев, който я кани в своя екип. Празникът е за Деня на шегата. Покрай женския футбол на малки вратички и скоростното оп-

лев. Преди да поеме ангажимента на представител на Завод 14 на територията на „Арсенал“, тя за кратко работи на цвекната кутия. Място, добре познато сред колегите с тежкото си работно ежедневие. Времето на изцяло спортните задачи е минало. Опознава производството и експедиции. За нея това е време на максимално себераздаване. По линията Шейново – „Арсенал“ и обратно текат в километри и тонове хилди товари. Детайли за добробътка, експедиции, товарение, редене... Всичко, каквото трябва. Годините на историческия ник на производството Елена мери в часове напрегнат организационен труд. Дълги години тя отговаря за монтажните цехове на Завод 1. Пази добър спомен от работата си с Владимир Чучумиев, Георги Стоянов и Николай Куцаров.

Много обичам работата си!

Елена пояснява: „Зашто всеки ден е различен, с нови предизвикателства и проблеми, които искат спешно решаване“. За нея целият Производствен отдел е безценен – знаещи колеги, много млади хора, обиращи „всички луфтот“

Със семейството

подреден.

Подредено е и у дома

Семейството на Замбакови е арсеналско: „По линия на родителите спазваме тра-

дицията!“ Съпругът Стефан Замбаков е началник смяна в 5/106. Обичат да пътуват: „Хубаво ни е заедно“. Синът Емануил е млад свободен мъж, дипломиран електроинженер, който работи в автосервиз. Щерката Радина Манева взема от спортната „закваска“ на майка си. Казанлъшките фенове я познават като отлична каратичка от някогашния отбор на Радостина Иванова. Тръгва в спорта като майка си – от стадиона, тренира я славната Цветанка Христова. Но е позната най-вече с два пъти Балканската си титла в дисциплина „Скорост“ в категорието. Подарила е на Елена две внучета. Малката Елена няма две годинки, Самуил е на девет.

Още е рано да се каже кой от тях ще поеме по спортни дидри на фамилията. Но из арсеналските писти продължават да личат спортните дидри на Елена Стоянова-Замбакова, тренирана някога от славния Петър Рахманлиев, състезавала се с местни имена като Пепа Ангелова и национални величии от рода на Николина Щерева, Светла Златева и Тотка Петрова.

Предстоят обичаните арсеналски турнири. Вече е готова и дадена по заводите специалната Наредба за състезанията. Ние сме една от малкото фирми, които правят такива турнири, пеклем и призови места от републиканските работнически първенства, разказва председателят на спортния ресурс на КНСБ в „Арсенал“. Тук има спортна стрелба, играят се волейбол, тенис на маса, народна топка, дърпане на въже, футбол мъже и много добър женски футбол. Безценно за Елена е подкрепата на Димитър Нов от Завод 3, Георги Карагьозов от Завод 5, Татьяна Джурова от Завод 2. Тези заводи са винаги активни в спорта. Много помагат и арсеналските съдийски бригади. Отзвичви са Димка Странджева от Завод 5, която отговаря за комисията по волейбол, Станислав Пехливанов – за футбола, Живко Желязков – за спортната стрелба. Самата Елена е поела народната топка и дърпането на въже. В О-та вечер е проведено състезанието по тенис на маса под ръководството на Красимир Папазов.

„Всичко се прави с хора!“, убедена е Замбакова. Тя се радва: „Преди пандемията през 2019 г. спорът във фирмата има връх – 60 отбора участват в предпразничните турнири“. Сегашната 2021-ва ще е по-трудна, отчита тя. Но организацията върви и преди есения фирмени празник нещата, както винаги, ще са точни: „Всичко зависи от хората!“ Тя им вярва, защото ги познава. А в ръцете на такъв организиран човек като Елена, просто няма друг начин.

Диана Рамналиева

Завод 1 не брои часовете в работния ден, просто дава всичко, каквото може. Така тръгнало още навремето, когато идва тук и се захваща със спортните дейности на терена на същия завод. Цялото ѝ професионално развитие е с този завод. За нея той е моторът на „Арсенал“, който никога не спира и на който може да разчита цялото предприятие. Замбакова говори за завода и „Арсенал“ със същия ентузиазъм, с който навремето заразяваша с любов към спорта колегите си от Завод 14 в Шейново. За няколко години част от Завод 1 се премества на площадка там. По това време – средата на 80-те, младите хора тук са много. Дългите тогава обедни почивки „изстреляват“ работещите към спортните площадки всеки божи ден: волейбол, баскетбол, народна топка. Спортува се за здраве, но има и сериозни надпревари. Комбинантските състезания се печелят често от шейновци: „Идвахме, побеждавахме и си тръгвахме обратно!“. Желанието за спортуване и ентузиазъм за състезания преливали в мащабни заводски мероприятия. Едно такова събитие

Завод 14

Когато при поредната структурна реформа в оръжейницата се налага закриването на спортен клуб „Торпедо“, Елена се оказа в Завод 14. Точно тогава идва и поканата от Миха-

ДОНЧО ИВАНОВ ОСТАВЯ 53 ГОДИНИ ОТ ЖИВОТА СИ В „АРСЕНАЛ“

Повече от половин век отдаденост на една работа в едно предприятие е трудов героизъм. Но и това

Веднага след казармата възпитаникът на елитния Механотехникум в Казанлък започва работа в „Арсенал“ в Завод 2, цех 110. Три месеца е настройчик, а на 4-ия го назначават за началник-смяна. Не минава много време и става началник ОТК, със 70 контролири под него-во ръководство. Три години и половина остава на тази длъжност, но нещо не му допада, иска повече динамика, да усеща машините, енергията, с която се създава всяко изделие. Става заместник-началник на цех

е малко да се каже за Дончо Иванов, дългогодишен началник на обособеното производство в Завод 2 на „Арсенал“. Духът му е арсеналски. И такъв ще си остане завинаги. Мъчно му е за всичко – за цеховете, за машините, за задачите, за колегите. Дори не може да си представи как ще живее без делничното работно напрежение, но пък 53 години в „Арсенал“ са си цял един живот и е време за промяна. Макар че – пак за работата си мисли Дончо Иванов, защото е създал производствени цехове в Казанлък и Тополовград, които донякъде компенсират носталгията по „Арсенал“. Но, само донякъде, защото приказката „арсеналец за цял живот“

130 в Завод 2, а след 3 месеца вече му е гласувано доверие да ръководи цеха. Тук прави революционно нововъведение в патронното производство. Вече е началник на обособеното производство, което обединява три различни производства, всяко от които със свояте характеристики и специфики.

Стар патронджия съм

И такъв ще си остана завинаги, казва днес ветерантът Дончо Иванов. Помни годините 1968-1976. Цехът наброява 380 души, работи се на 3 смени, включително на въртящи се смени в събота и неделя. Високи трудови обороти и огромен ентузиазъм.

Трудна работа. За една година сменят 9 начальници – все нещо не се получава. Дончо Иванов е 10-ият. Поставят му и партийно по-ръчение – да изпълни проектния модул. И се започва: „По 4-5 дни не се прибира въвчици, в цеха сплях. Баша ми работеше като електротехник и той ми носеше храна и чисти дрехи. Така карах, докато не изпълнихме задачата. За 1 година и 3 месеца постигнахме проектната мощност. Много научихме от руските специалисти, които ни обучаваха, но и те видяха колко сме упорити и не се отговаряме пред нищо“.

Десетки са кадрите, които е обучил арсеналският ветеран

Десетки, ако не и стотици са арсеналици, преминали през школата на Дончо Иванов. Настоящите начальници на цеховете в обособеното производство на Завод 2 са негови кадри – Васил Каляджиев на цех 120, Румен Иванов на цех 110, Веско Маринов на цех 130, началникът на отдел „Технологичен“ Александър Михайлов, заместник-директорът на Завод 2 Димитър Божанков, както и настоящият директор на Завод 2 Николай Меслеков. Всички са били въвеждани в тънкостите на производството и подкрепяни в професионално им израстване от всеотдайния арсеналски ветеран.

Разказва и за първата си среща с инж. Станил Станилов, първият заместник генерален директор на „Арсенал“, който неочаквано ни напусна в края на 2020 година.

едно слабичко, скромно момче държи малко работно куфарче. Веднага го усетих, без да се колебая го питам: „Искаш ли да работим заедно?“. И така започнахме. Най-напред Станил Станилов беше технолог, след година и половина стана началник-цех, след 3 години – заместник-директор на завода, после – директор. Много бързо се развиваше. Той беше и си остана голяма личност, – връща се в годините назад Дончо Иванов и продължава, – Много изделия усвоявахме, всички видове патронни производства са минали през моята глава, много инженери съм обучил, но никога не съм си кръл знанията, както некоя стари майстори правеха. Особено много се подобриха нещата с въвеждането на Стат-контрола. Грижех се за това, работниците да имат добри битови условия, да имат удобства да се нахранят, да си отдъхнат през почивките... Сега много често сънувам изделия, инсталации, изказвания, няма ден да не споменавам завода. „Арсенал“ си е „Арсенал“...

Цял живот мога да говоря за работа

Не само говори, но и цял живот работи... Като млад от зори е в завода, а след работното време впръгя каруцата и кара пясък от Тунджа. По това време в Овощник, където се е заселил неговият род, се строи много. Издигат се къща след къща, а какво е строителството без пясък, особено тундженски... И така, с труд и много усилия, върви животът на Дончо. И крави ге гледал накрай селото. „Една вечер, като се прибра, какво да видя – кръв пръска от носа му... От преумора, ама не се дава“, – спомня си неговата нежна половина от 50 години насам Пенка Иванова.

Находчивият мъж прави и първа частна охранителна фирма на коне – момчетата пазели кооперациите на Овощник и Черганово. Когато обявяват на търг завод „Устрем“ в Тополовград, Дончо се явява. Печели го и продължава производството. Местните хора го гледат като месия, защото създава нови работни места – в момента там има 40 работници. В Казанлък също прави цех с машини с ЦПУ. В две-

те населени места в неговите цехове са заети общо 79 души. „Хората с труда си си изкарват хляба, но съм доволен, че им осигурявам работа“, казва Дончо Иванов. По-голямата организация на производството е поверил на едната си дъщеря. Тя е наследила техничарския дух на своя дядо, бащата на Дончо – Иван Иванов. Той също е бил арсеналец. Дълги години е работил като електротех-

ник в завода и е направил 16 рационализации.

Не търпи неправедливост

Това казва за себе си 73-годишният ветеран. „Такива хора не вирят около мен, отлюспват ги. Нервак съм, но бързо ми минава“, – признава още дългогодишият арсеналски кадър. И непрекъснато се усмихва, а очите му светят, светят. С топлото пламъче на добър човек. О да, влюбен е в конете. Отглеждал е различни породи, участвал е в състезания. И тежък инцидент е преживял, но го отбелязва само като щрих в богатата си биография. Допреди няколко години е имал 4 коня. Зарича се – тази зима ще си даде малък отдих, но напролет ще си купи нов кон, седлата чакат.

Оставиши ли днешната работка за утре, потъваш

Това е една от максимите на арсеналеца Дончо Иванов. Осмислил живота си с много труд, той е все така дееч, а умът му крои планове за бъдещето. Не са за почивка в Смиян или на Ахтопол, а нещо да свърши. „Не усетих как годините минаха“, – прави равносметка 73-годишният мъж, но по нищо не личи, че тихо и спокойно ще пенсиониерства. Има още толкова много работа за вършени...

Юлия Младенова

Започва в завода
на 20 октомври
1968 година

„Никога не съм знаел кога ставам, кога лягам, работата беше на първо място“, разказва ветерантът.

Спомня си и още едно голямо изпитание. В завода доставят роторни машини.

дина: „Бях началник на цех 130 и директорът на Завод 2 по това време Мишо Михайлов ме извика да си избера помощник от младите инженери, които постигаха тогава в „Арсенал“. Гледам

АЛФРЕД ХИЧКОК

Кинорежисьорът на всички времена

„Имате ли желание да направите филм без съспектс?", попитали Хичкок. „Невъзможно. Ако снимам „Пепеляшка", публиката ще търси трупа в калъската", отговорил той. Сър Алфред Хичкок /1899-1980/ е британско-американски кинорежисьор, сценарист и продуцент. Ненадиннат майстор на съспектса. Създател на много от похватите в психологияния трилър. За 60 години, 40 от които в Холивуд, режисира над 50 филма.

В. „Дейли Телеграф" пише: „Безспорно най-великият кинорежисьор, появил се на тези острови, Хичкок прави повече от всеки друг за оформянето на съвременното кино, което би било напълно различно без него". Режисьорът е класиран на първо място в анкета сред британски кинокритики през 2007 г. Избран е за най-велики режисьор на всички времена от сп. Movie Makers и от Entertainment Weekly, в чийто списък на 100-те най-велики филма са включени 4 от шедьоврите на Хичкок – повече, отколкото от всеки друг режисьор: „Психо", „Шемет", „Север-северозапад" и „Небезизвестните".

През 2012 г. излиза биографичният филм „Хичкок" с Антъни Холкинс в главната роля. Филмът е награден с „Оскар", награда на БАФТА и „Златен глобус".

Мъчителното детство.

Алфред Джюзеф Хичкок е роден в лондонското предградие Лейтънстоун на 13 август 1899 г. в семейство на строги католици. Той е най-малкото от трите деца на Ема Джейн и Уилям Хичкок, продавач на зеленчуци и птици. Кръстен е на чично си Алфред. Детството му било самотно и изпълнено със страхове. Когато бил на 5 г., след някаква беляза, баща му написал бележка и накарал детето да я занесе в полицейски участък – за наказание дежурният трабаджал до го затвори за 10 минути в истинска килия. Надnormеното му тегло по-късно станало причина, като доброволец в армията, да остане в резерв. Алфред четел много. Харесвал географски карти и разписания на влаковете. В йезуитския колеж „Св. Игнаций", наред с основните дисциплини, изучавал френски език и музика, усвоявал и драматични маниери. Когато бил на 14 г., умира баща му.

Страховете. Наказанията в колежа – бой с гумени палици, се изпълнявали в края на деня. Така Алфред разбрал, че очакването на наказанието е по-страшно от самото наказание – похват, който по-късно използвал във филмите си. Изпитвал довождения страх от полицията, затова не карал кола. „Лесно се плаши", казвал Хичкок и признавал, че изпитва сърдечни пристъпи. Сърдечни пристъпи извадиха от него „Психозите" обяснявали това с манията му за чистота. „Мога да се освобождавам от страховете си по единствения възможен начин – като снимам филми за тях", откровено заявявал режисьорът.

Киното. След колежа Алфред работил като чертожник и рекламен дизайнер. С впечатляващо умение пишел статии за фалшиви обвинения с неочаквани обрати накрая. Няколко години изработвал дизайн за титри на немите филми. Ско-

ро станал асистент-режисьор. Известно време работил в Германия – филмите на Фридрих Мурнау му възействали силно и по-късно той използвал много от неговите сценографски техники.

Режисьор. Първите му филми – „Номер 13", „Винаги казвай на жена си", „Градината на удоволствията", „Планинският орел", нямали финансов успех. Обратът настъпва през 1927 г. с „Наемателят", определен като първия типично „Хичкоковски" филм. В него Хичкок за пръв път използва стъклен под, за да покаже развивашо се на горния етаж действие – невиждан дотогава похват. Във филма режисьорът прави още един добит – на статист. Оттук нататък той ще се появява във всички свои филми, което се превърва в негова запазена марка. Наема и специален човек, който да се грижи за публичния му образ.

С „Шантаж" – първият британски озвучен пълнометражен филм, чиято кулминационна сцена е снимана на купола на Британския музей, Хичкок поставя началото на използването на известни забележителности като фон на напрегнати сцени. През 1933 г. снима „Човекът, който знаеше търде много" – много успешен филм, след който режисьорът остава, че ще се занимава изцяло със съспектс филми. „39-те стъпала" му носи огромна популярност във Великобритания и превръща Хичкок в звезда и в САЩ.

С Алма. Тя е единствената жена, с която Хичкок е съвързан. Живява заедно 55 години. През 1926 г. 27-годишният режисьор се жени за Алма Ревил, асистент-режисьор в „Наемателят". Смятан този ден за най-важната историческа дата. Това не било също между двама влюбени, а по-скоро между двама режисьори, които обичат да снимат трилъри. Хичкок не пропускал да отбележи приноса на съпру-

гата си към филмите му. В края на всяка сцена той поглежда жена си и търси одобрението ѝ. Имат дъщеря – бъдещата актриса Патриша Хичкок. Баща ѝ обожавал, въпреки страха си от деца. „Лейди Хичкок" има и други наричали: Алма, надживявяща мъжа си с две години.

С Алма и дъщеря им Лат

Холивуд. От 1939 г. Хичкок е в Холивуд, през 1956 г. става американски гражданин, оставайки британски поданик. Първият му филм там е „Ребека", продуциран от Дейвид Селзник. Филмът печели „Оскар" за най-добър филм. Речта на Хичкок била от 3-4 думи: „Благодари ми, много, наистина".

Американският му период е най-плодотворен – създава най-известните ситворби, превърнати се в класика: „Омагьосания", „Небезизвестните", „Въжето" – първият му цветен филм, „Непознати във влака", „Набери „У" за убийство", „Шемет", „Север-северозапад", „Психо", „Марни" и др. За култовия си филм „Птици", 1963, Хичкок използва 28 000 пернати. Филмът е базиран върху случай от 1961 г., когато в района на залива Монтерей ято дезориентирани морски птици се блъскат в домовете на хората. Учените разкрили загадката 50 години по-късно: птиците са хранели с вид водорасли, произвеждащи токсини и причиняващи амнезия, дезориентация и дори смърт.

Интервюата, трейлерът и телевизионната програма „Алфред Хичкок представя" /1962-65/ го превръщат в легенда в Америка, а във Фран-

ция направо го боготворели, той харесвал Дъл Гол. През 1971 г. режисьорът се завръща в Англия и снима „Полуда". „Семеен заговор", 1976, е последният му филм.

Огромният талант. „Филмът е добър, ако цената на билетите, вечеरята и бавбаката са си заслужавали", е един от брильните цитати на Хичкок. Стилът му бил разпознаваем, творческите му хрумвания нямали граници. Всичките си филми заснети по литературни произведения. Смятал, че успехът на един филм се дължи и на участиято на една една звезда. Той снимал Лорън Оливие, Греѓъри Пек, Кари Грант, Ингрид Бергман, Марлене Дитрих, Грейс Кели, Шон Конъри, Пол Нюман, Типи Хедър и много други. Хичкок притежавал още една уникатна способност, която наричал „всевиждащотооко" – умеел да види филма още преди да е заснет. Смятал, че сценарият е най-важната част. Сниманият период и монтажът били „необходимата досада". „Никога не ходя на премиерите и не разбираам как хората могат да понесат гледането на някой мой филм", твърдял режисьорът.

В интервю от 1959 г. той споделя доста неща от „кухнята" на своята работа. Ако не бил режисьор, щял да бъде адвокат – „заштото това е същата професия". Правел кино, „заштото всички хора трябва да правят това, кое то правят най-добре". Задачата му била да изпредваря публиката: „Аз трябва да предвидя какво ще предвиди тя и да осуетя плановете ѝ. Въпросът е кой ще тича по-бързо".

Кралят на ужаса. Хичкок обичал екстремните неща и поддържал този имидж с какво ли не. Например, направил завещание с нерагаздано и до днес послание: сложил в една капсула динамит, барат и нитроглицерин и поръчал „да бъде отворена през... 3000-та година". Идеята му се съвързва със самоунищожението на човечеството.

Снимка от 1957 г. показва как знаменитият лъв Лео от заставата на „Метро Голдвин Майер" прави компания на Алфред Хичкок по време на обяд.

„Аз съм изумително непривлекателен, винаги съм го съзнавал", признавал Хичкок, но продължавал да се търчи с пъръколи и сладолед. Някои го смятати за женомразец, затова че тормозел красавите актриси и ги „убивал" във филмите си. Любовта му към ужасите имала различни проявления. Подарил за рождения ден на Мелани Грифит, дъщеря на Типи Хедър от „Птиците", кукла, представляваща майка ѝ, лежаща в ковчег. На първа-

та си среща с режисьора Луис Бунюел Хичкок цяла вечер му говорил, че е ужасно впечатлен от отрязания крак на Катрин Денев. За да изтрягне от Джанет Лий истински вик на ужас при снимките на „Психо", скрил в гримърната ѝ чучело на труп. В „39-те стъпала" снимал сцена, в която двамата герои са вързани един за друг с белезници. След снимките казал, че е загубил ключа и акторите останали цял ден закопчани заедно. Хичкок обожавал Грейс Кели, но се ожесточавал от нейната привидна фригидност и измисля нови и нови сцени, в които да привокира сексуалността ѝ. Най-изстрадалата му жертва била Типи Хедър, той бил обесбен от нея. В някои сцени от „Птиците" пускал в атака истински птици и след снимките тя била цялата разранена. Когато Хедър се възпротивила, Хичкок я заплашил, че ще унизи кариерата ѝ. Накрая и се извивнал, изпращайки ѝ бутички с цветя.

Шегите му също били особени. Подарил, например, 2 тона въглища на момиче, чието жилище било с парно, а на свой сътрудник – комплект огромни мебели за малкото му жилище.

Всъщност Хичкок бил интелигентен и магнетичен човек, много приятен при общуване, стига разговорът да не се задълбочава. „Той очарова, възхища и омаява, без да прави никакви усилия. И в същото време е срамлив човек", казва Марлене Дитрих. Веднъж маестро посетил едно училище и подарил на едно момче-аутсайдер рисунка и автограф, които то после с гордост показвало. Този жест изкарал режисьора от черупката на трупа и повдигнал самочувствието му, особено след благодарственото писмо на бащата.

Признанията. Филмите на Хичкок получават „Оскар" – и, но нито веднъж той самият не получил награда за режисура. „Винаги шафер, никога жених", – с горчивина се шегувал той. През 1979 г. режисьорът получава от Американския филмов институт награда за цялостно творчество. През 1980 г. кралица Елизабет II го посвещава в рицарство. След

тази почест той се шегувал, че сигурно скоро ще умре.

Най-накрая ще се насладя. С годините Хичкок започнал да пие, а боледувал от сърце, имал поставен пейсмейкер. Затворил се още повече в себе си. Умира спокойно в съня си на 29 април 1980 г. на 80 г. в дома си в Бел Еър, Калифорния. По негова воля урната с праха му е пусната да плава сред вълните на Тихия океан. Малко преди смъртта си казал на дъщеря си: „Чувствам, че светлината гасне. Най-накрая ще мога да се насладя..."

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Янко Запрянов, Цветан Шиков, Добрин Драгнев. **Редколегия:** Юлия Младенова – гл. редактор, Първолета Петкова, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Мария Пискова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ „Подкрепа" в „Арсенал" АД.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал": e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg; Диана Нейчева: 0887 84 65 34; Диана Рамналиева, e-mail: diana_ramnaliева@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12